

Hyperaktivní Matty z pohledu moderního tréninku zvířat

(Plná verze komentáře k třetí epizodě pořadu Kočka není pes. Tyto komentáře píšu na vyžádání tvůrců pořadu, kterým tímto děkuji za aktivní snahu publikování dalších pohledů na věc. F. Šusta)

Kříženec Matty je bezesporu velmi energický pes, který potřebuje získat nejen základní výcvik, ale i možnost pravidelně vybit svou energii. To je však pro jeho majitelku obtížné vzhledem k péči o malou dcerku a také pro její nezkušenost s výcvikem. Z mého pohledu je tedy potřeba zvolit optimální způsob tréninku, časově a technicky zvladatelný a hlavně pochopitelný pro Mattyho i jeho paničku. Způsoby tréninku můžeme v zásadě dělit do dvou skupin, z nichž obě mají své výhody a nevýhody a obě lze dělat dobře a špatně. Pro tento článek určený široké veřejnosti je nazývejme „učení odměnou“ a „učení tlakem.“ Nejedná se o hodného a zlého, ale jen o dva různé principy. Pojdme si je zrekapitulovat:

„Učení odměnou“	„Učení tlakem“
Učí zvíře, jak získat odměnu. Zvířeti označujeme okamžik úspěchu (např. klikem)	Učí zvíře, jak se zbavit tlaku – ten mizí ve chvíli, kdy zvíře udělalo požadovaný úkon.
Podnět k chování se chápe jako šance pro zvíře vydělat si odměnu. Pokud úkol nesplní, pouze nezíská odměnu, ale jinak nemá žádný postih. Chování (např. sednutí) trvá jen do okamžiku odměny, resp. do okamžiku potvrzení úspěchu.	Podnět k chování (povel) je chápán jako povinnost zvířete splnit požadavek trenéra. Pokud zvíře nesplní, trenér pokračuje v tlaku, dokud nedosáhne splnění úkolu. Zvíře má chování vykonávat až do dalšího úkolu nebo do zrušení.
Vede zvíře k větší aktivitě a samostatnému přemýšlení. Zvíře se při tréninku obvykle hodně snaží a samo nabízí různá chování. Tréninkové lekce bývají krátké a energické. Hodí se nejen pro jednoduchá, ale i pro velmi složitá chování.	Při dobrém provedení vede ke klidu a vyhovění požadavkům trenéra. Zvíře udělá obvykle jen tolik, kolik se po něm chce, nemá důvod nabízet víc. Hodí se spíše pro jednoduché úkony, jako zastavení, pozice těla, klidnou chůzi na vodítku.
Je ideální pro situace, kdy má zvíře neomezený pohyb a pohybuje se mimo dosah trenéra – tedy na volno. Vyžaduje ale přítomnost odměn.	Dobře se aplikuje tam, kde se zvíře nemůže dostat z vlivu trenéra – tedy u psa na vodítku, u koní v kruhové ohradě a pod sedlem apod. Na druhou stranu ale v těchto podmínkách funguje bez odměn.
Při tréninku se může emotivně chovat i trenér – pozitivní psi trenéři často chválí svoje psy a projevují radost. Tento způsob dokáže alespoň v základech aplikovat i nezkušený trenér.	Podmínkou úspěchu je zkušenost, citlivost a vnímavost trenéra. Tlaky se nesmějí dělat s emocí, není to boj. Člověk by si měl stále opakovat „já nad ním nechci vyhrát, chci ho naučit chování.“
Zvíře si během dobrého pozitivního tréninku buduje k trenérovi důvěru a kladný vztah už v tréninkové lekci.	U tohoto tréninku je vždy nebezpečí, že důvěru a vztah spíše naruší. To je pak vhodné dohánět dalším příjemným společným časem se zvířetem i mimo trénink.

Jak je vidět, pro Mattyho a jeho majitelku se během jejich náročného dne hodí v různých situacích různý přístup. Pro chvíle, kdy si majitelka našla na Mattyho deset minut času a potřebuje ho rychle naučit například sednout na povel, volil bych já trénink odměnou. Pokud ho chce během krátké doby nechat vybit energii a psychicky zabavit, opět by byl ideální trénink za odměny. Ale pokud chce, aby pes jen klidně šel na vodítku vedle kočárku, kdy ho nemůže odměňovat, zbývá jí jen komunikovat s ním skrze dobře použitý tlak. Osobně bych tedy majitelku naučil základům používání odměn v tréninku a stanovil pravidelné tréninky alespoň několik desítek minut denně (klidně podle jejích možností rozdělený do více částí), kdy si pes vybijí energii a naučí se potřebné dovednosti. Tyto intenzivní tréninky za odměny ale bude nutno psovi i majitelce jasně ohraničit tzv. signálem o začátku lekce (třeba odepnutí vodítka a nasazení jiného obojku), popř. i signálem o konci lekce, aby pes neočekával stejná pravidla i tehdy, kdy mu je majitelka nemůže zařídit. Jsem přesvědčen, že řídit celý

Mattyho život skrze odměny, je pro jeho majitelku technicky neřešitelné a ani by se tím u něj nerozvinul potřebný klid, o který majitelka usiluje. Pro správné učení tlakem ale zas majitelka nemá, jak ukazuje epizoda, dostatek zkušeností a nemá ani dost času k tomu, aby ho nechala vybit energii mimo trénink. Krom toho v jejím případě používání tlakových metod může narušit vztah se psem, protože je pro ni velmi obtížné zůstat nad věcí nedávat do tlaku emoce. Vodítko nemá být zbraň, ale pomůcka a trénink tlakem není soupeření, ale učení. A to je mnohem obtížnější a chce to mnohem větší zkušenost, než by se mohlo zdát.

RNDr. František Šusta, PhD.

24.1. 2017

